

VÝTVARNÁ VÝCHOVA – 2. stupeň

CHARAKTERISTIKA VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

Vyučovací předmět *Výtvarná výchova* vychází ze vzdělávací oblasti *Umění a kultura* a umožňuje žákům jiné než racionální poznávání světa - poznávání okolního i svého vnitřního světa prostřednictvím výtvarných činností a postupně se formujícího výtvarného myšlení. Toto poznání směřuje k tomu, aby se naučili rozumět výtvarnému umění, rozumět jeho jazyku a významům, aby se učili chápat výtvarnou kulturu v nejširším slova smyslu jako nedílnou součást svého duchovního života a bohatství společnosti.

Kultivuje schopnosti žáků svět kolem sebe citlivě vnímat, prožívat jej, objevovat v něm estetické hodnoty. Cílem předmětu je, aby si žáci prakticky osvojili potřebné výtvarné dovednosti a techniky, rozvíjeli svou přirozenou potřebu vlastního výtvarného vyjádření, svou fantazii a prostorovou představivost, smysl pro originalitu a vlastní výraz. Aktivita vycházející ze vzdělávacího obsahu Výtvarné výchovy pomáhají utvářet kreativní stránky osobnosti žáka a pochopení kontinuity proměn historické zkušenosti, v níž dochází k socializaci jedince a jeho projekci do společenské existence.

S přechodem na 2. stupeň základního vzdělávání se otevírá cesta širšímu nazírání na kulturu a umění. Připomínají se historické souvislosti a společenské kontexty ovlivňující umění a kulturu. Inspirací k činnostem se stávají také díla literární a dramatická (divadlo, film), tvorba multimediální i samotné znakové systémy. Nalézání vztahů mezi jednotlivými druhy umění a uplatňování různorodosti výrazových prostředků při hledání variant řešení společně zvolených témat umožňují projekty. Ty otevírají společný prostor pro získání dovedností a poznatků překračujících rámec jednotlivých oborů a přispívají tak k osobitějšímu a originálnějšímu sebevyjádření i hlubšímu porozumění uměleckému dílu.

Rozvíjení smyslové citlivosti obsahuje činnosti, které umožňují žákovi rozeznávat podíl jednotlivých smyslů na vnímání reality a uvědomovat si vliv této zkušenosti na výběr a uplatnění vhodných prostředků pro její vyjádření. *Uplatňování subjektivity* se projevuje v uplatňování vlastních zkušeností při tvorbě, vnímání a interpretaci vizuálně obrazných vyjádření. *Ověřování komunikačních účinků* uvádí vizuálně obrazná vyjádření do procesu komunikace a hledání nových i neobvyklých možností pro uplatnění výsledků vlastní tvorby, děl výtvarného umění i děl dalších obrazových médií.

Vyučovací předmět výtvarná výchova je povinný předmět, který se vyučuje ve všech ročnících 2. stupně ZŠ. Jeho týdenní časová dotace činí 2h.

Ve tomto období se vzdělávací obsah předmětu zaměřuje na posilování sebevědomí žáků a podněcování jejich zájmu o výtvarnou práci, vhodnou motivaci a volbou náročnějších úkolů a technik (vyžadujících již určité znalosti a zručnosti). Zaměřuje se rovněž větší měrou i na náměty vyžadující více přemýšlení, uvažování, a také vytváří větší prostor pro osobitý umělecký projev žáka. Konkrétní činnosti však volí učitel sám podle svého uvážení s ohledem na podmínky výuky, schopnosti, zkušenosti a potřeby žáků.

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE, které rozvíjejí žákovské KOMPETENCE K UČENÍ

- Na praktických příkladech blízkých žákovi vysvětlujeme smysl a cíl učení a posilujeme pozitivní vztah k učení.
- Podporujeme samostatnost, tvořivost a logické myšlení.
- Ve vhodných situacích při výuce používáme výpočetní techniku.
- Umožňujeme žákovi bádát, pozorovat a experimentovat, porovnávat výsledky a vyvozovat závěry.
- Na začátku hodiny navozujeme cíl výukové hodiny a na konci provádíme shrnutí.
- Uplatňujeme individuální přístup k žákovi, při výuce a při hodnocení používáme prvky pozitivní motivace.
- Prostřednictvím sebehodnocení vedeme žáky k posouzení svých dovedností a učiněných pokroků.

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE, které rozvíjejí žákovské KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMŮ

- Vytvářením praktických problémových úloh a situací navozujeme podmínky pro praktické řešení problémů.
- Podporujeme různé způsoby řešení problému a poskytujeme zpětnou vazbu k navrženým postupům.
- Podporujeme týmovou spolupráci a využívání moderní techniky při řešení problémů.
- Průběžně monitorujeme, jak žáci řešení problémů prakticky zvládají.

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE, které rozvíjejí žákovské KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- Netolerujeme agresivní, hrubé, vulgární a nezdvořilé projevy chování žáků, zaměstnanců školy i zákonných zástupců.
- Vytváříme příležitosti pro uplatnění publikačních a prezentačních dovedností žáků, při kterých sdělují své názory a myšlenky.
- Podporujeme přátelskou komunikaci mezi žáky z různých tříd, ročníků, věkových kategorií.
- Vedeme žáky k pozitivnímu vnímání a k pozitivní prezentaci a reprezentaci své školy, své obce a svojí osoby.

- Důsledně vyžadujeme dodržování pravidel stanovených ve školním řádu, v řádech odborných pracoven a v pravidlech pro akce mimo školu.
- Rozvíjíme schopnost žáků naslouchat druhým a vnímat to jako důležitý prvek komunikace.

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE, které rozvíjejí žakovské KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A PERSONÁLNÍ

- Podporujeme skupinovou výuku a kooperativní vyučování.
- Podporujeme začlenění všech dětí do výuky a kolektivu volbou vhodných forem a metod práce.
- Vnímáme různorodý kolektiv třídy jako prostředí umožňující vzájemnou inspiraci a rozvíjení individuality.
- Vytváříme podmínky pro práci v týmech a podporujeme vzájemnou pomoc žáků.
- Aktivizujeme žáky ke spolupráci a rozvíjíme schopnost žáků zastávat v týmu různé role.
- Upevňujeme v žácích vědomí, že ve spolupráci lze lépe naplňovat osobní i společné cíle.
- Podporujeme společné vzdělávání žáků, včetně žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.
- Průběžně monitorujeme sociální vztahy mezi žáky.
- Umožňujeme žákovi zažít pocit úspěchu, spokojenosti a sebeúcty a společně s žáky nastavujeme vhodnou míru sebekritiky a kritiky.

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE, které rozvíjejí žakovské KOMPETENCE OBČANSKÉ

- Podporujeme různé formální i neformální způsoby spolupráce s obcí, policií, složkami IZS a dalšími institucemi.
- Ve škole i na mimoškolních akcích upevňujeme pozitivní formy chování žáků a kolektivu.
- Monitorujeme chování žáků, včas přijímáme účinná opatření, kázeňské přestupky řešíme individuálně.
- Využíváme pomoci a zkušeností odborníků - výchovných poradců, PPP, OSPOD, policie.
- Problémy řešíme věcně, rozumně, spravedlivě, bez emocí a osobní zášti.
- Dodržujeme zásadu, že špatné projevy chování žáka se nestávají jeho stigmatem.
- Vedeme žáky k ochraně jejich zdraví, k ochraně životního prostředí a rozvíjíme zájem žáků o globální problematiku.

- Pořádáme kulturní akce, exkurze, výlety a účastníme se výtvarných soutěží. Pořádáme také akce ve spolupráci s obcí určené pro zákonné zástupce a veřejnost.

VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE, které rozvíjejí žákovské KOMPETENCE PRACOVNÍ

- Vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci a jejich snahu oceňujeme.
- Vedeme žáky k pečlivosti a trpělivosti.
- Při výuce vytváříme podnětné a tvořivé pracovní prostředí.
- Podporujeme schopnost žáků adaptovat se na nové pracovní podmínky.
- Podporujeme opakované využití materiálů, výrobků a recyklátů.
- Společně plánujeme změny venkovního prostoru školy a podílíme se na jejich realizaci.
- Výsledky práce žáků vystavujeme ke zkrášlení školy a pro inspiraci ostatním.
- Vedeme žáky k hledání typických rysů jednotlivých profesí.

OBSAH VYUČOVACÍHO PŘEDMĚTU 6. - 9.ročník

VÝSTUPY Z RVP	VÝSTUPY ŠVP	UČIVO	MEZIPŘEDMĚTOVÉ VZTAHY
<p>VV-9-1-01 vybírá, vytváří a pojmenovává co nejširší škálu prvků vizuálně obrazných vyjádření a jejich vztahů; uplatňuje je pro vyjádření vlastních zkušeností, vjemů, představ a poznatků; variuje různé vlastnosti prvků a jejich vztahů pro získání osobitých výsledků</p> <p>VV-9-1-02 užívá vizuálně obrazná vyjádření k zaznamenání vizuálních zkušeností, zkušeností získaných ostatními smysly a k zaznamenání podnětů z představ a fantazie</p> <p>VV-9-1-04 vybírá, kombinuje a vytváří prostředky pro vlastní osobité vyjádření; porovnává a hodnotí jeho účinky s účinky již existujících i běžně užívaných vizuálně obrazných vyjádření</p>	<ul style="list-style-type: none"> - používá kresebné a grafické nástroje a materiály ve vybraných technikách - zachycuje tvary předmětů, uspořádává je do celku (kompozice) - výtvarně vyjadřuje objem a prostor (bod, stínování, šrafování, kolorování) - zpracovává stavbu a členění přírodních i umělých forem (struktura, řád, celek, detail) - pracuje s náhodou a dotváří ji na základě své fantazie - dodržuje správnou techniku malby (podmalba, míchání barev) - využívá znalostí o výrazových možnostech a působení barev k zachycení zobrazovaného námětu (teplé a studené barvy, barevné odstíny, redukovaná barevnost, kontrast) - zkušenosti získané ostatními smysly přenáší do výtvarné podoby (hudba, literární a dramatický text) při výtvarném vyjadřování vychází ze skutečnosti, představ i svých životních zkušeností - pracuje se symetrickým a asymetrickým řešením plochy, harmonií a kontrastem, využívá linie různé síly, barvy, hustoty, směru a výrazu k vytvoření dekorativní kompozice (ohraničená i neohraničená plocha) - rozeznává základní tvary lineárního písma, pracuje s hotovým i volně psaným písmem, uplatňuje zákonitosti řazení písma v ploše, užívá písma v návrhu značky, obalu apod., snaží se 	<p>Techniky, nástroje a materiály</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tužka, rudka, tuš, pastel, uhl - kolorovaná kresba frotáž, tisk z papírové šablony odkrývací technika (vosk - tuš) <p>Náměty: zátiší, postava, ilustrace, comics přírodniny, zvířata, umělé formy, portrét zátiší, ilustrace, příroda, architektura lidské myšlenky, komunikace, zvuky</p> <p>Techniky, nástroje a materiály</p> <p>Vodové barvy, tempera</p> <ul style="list-style-type: none"> - štětce, otisky, monotyp <p>Náměty: zátiší, ilustrace vesmír, přírodní jevy, proměny krajiny pocity a sny, záznam hudby</p> <p>Techniky, nástroje a materiály</p> <p>Kombinace technik a materiálů</p> <p>Náměty písmo, práce s papírem (skládání, stříhání, vyklápění, trhání) návrhy bytového a oděvního textilu přírodniny</p> <p>štětce, otisky, monotyp malba na netradiční materiály (sklo, dřevo) Náměty zátiší, krajina malba podle předlohy lidské vztahy, city, povaha</p> <p>Techniky, nástroje a materiály</p> <p>papírořez, kaširování, koláž (roláž, proláž), textilní koláž, textil, vlna, plasty, přírodniny</p> <p>Náměty paspartování (rámeček), práce s předlohou (fotografie), dokreslování koláž, design (móda)</p>	

<p><i>VV-9-1-05 rozliší působení vizuálně obrazného vyjádření v rovině smyslového účinku, v rovině subjektivního účinku a v rovině sociálně utvářeného i symbolického obsahu</i></p> <p><i>VV-9-1-06 interpretuje umělecká vizuálně obrazná vyjádření současnosti i minulosti; vychází při tom ze svých znalostí historických souvislostí i z osobních zkušeností a prožitků</i></p> <p><i>VV-9-1-08 ověřuje komunikační účinky vybraných, upravených či samostatně vytvořených vizuálně obrazných vyjádření v sociálních vztazích; nalézá vhodnou formu pro jejich prezentaci</i></p> <p><i>VV-9-1-03 užívá prostředky pro zachycení jevů a procesů v proměnách a vztazích; k tvorbě užívá některé metody uplatňované v současném výtvarném umění a digitálních médiích – počítačová grafika, fotografie, video, animace</i></p> <p><i>VV-9-1-07 porovnává na konkrétních příkladech různé</i></p>	<p>pracovat pečlivě a přesně.</p> <ul style="list-style-type: none"> - řadí dekorativní prvky v tvarové a barevné kompozici, pracuje se symetrickým a asymetrickým řešením plochy, harmonií a kontrastem, využívá linie různé síly, barvy, hustoty, směru a výrazu k vytvoření dekorativní kompozice (ohraničená i neohraničená plocha) - rozeznává základní tvary lineárního písma, pracuje s hotovým i volně psaným písmem, uplatňuje zákonitosti řazení písma v ploše, užívá písma v návrhu značky, obalu apod. - snaží se pracovat pečlivě a přesně. - využívá výrazové možnosti materiálu, jeho struktury a barvy, s ohledem na funkci navrhuje i vytváří design jednoduchých předmětů - rozvíjí schopnosti estetického vnímání a hodnocení - spojuje jednotlivé prvky do složitější prostorové kompozice - využívá předlohu jako podnět k barevnému, kresebnému i tvarovému dotváření nebo přetváření - využívá psychologického působení barev pro výtvarné vyjádření lidských pocitů, myšlenek a psychických stavů - poznává a využívá ukázky uměleckých děl, ze kterých čerpá inspiraci, přetváří je na nová osobitá výtvarná vyjádření (kopie, volný přepis, detail) - při své tvůrčí činnosti vychází z osobních zkušeností, aktivně zapojuje představivost a fantazii - projevuje cit pro materiál, formou experimentů objevuje jeho možnosti a vlastnosti (strukturu, tvar, hmotu), vytváří prostorové objekty, při jejichž vzniku si uvědomuje vztah estetiky, materiálu a funkce, spolupracuje ve skupině, 	<p><i>Techniky, nástroje a materiály</i> materiály vodové barvy, tempera - štětce, otisky, monotyp malba na netradiční materiály (sklo, dřevo) <i>Náměty</i> zátiší, krajina malba podle předlohy lidské vztahy, city, povah</p> <p><i>Techniky, nástroje a materiály</i> papírořez, koláž, kaširování textil, vlna, plasty, přírodniny <i>Náměty</i> masky, pohádkové postavy, textilní výrobky objekty z plastových nebo papírových obalů kolektivní práce</p> <p><i>Výstavy, Výtvarná díla</i></p>	
--	---	--	--

Minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů v rámci podpůrných opatření:

žák

- uplatňuje základní dovednosti při přípravě, realizaci a prezentaci vlastního tvůrčího záměru
- uplatňuje linie, barvy, tvary a objekty v ploše i prostoru podle vlastního tvůrčího záměru, využívá jejich vlastnosti a vztahy; pojmenovává je ve výsledcích vlastní tvorby i tvorby ostatních; vnímá a porovnává jejich uplatnění v běžné i umělecké produkci
- při vlastní tvorbě vychází ze svých vlastních zkušeností, představ a myšlenek, hledá a zvolí pro jejich vyjádření nejvhodnější prostředky a postupy; zhodnotí a prezentuje výsledek své tvorby, porovnává ho s výsledky ostatních
- vnímá a porovnává výsledky běžné i umělecké produkce, slovně vyjádří své postřehy a pocity